

R O Z S U D O K
V M E N E S L O V E N S K E J R E P U B L I K Y

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členov senátu JUDr. Ľubice Filovej a JUDr. Márie Usačevovej v právnej veci žalobcu: **J.**, bytom **B.** proti žalovanej: **Sociálna poisťovňa ústredie**, so sídlom v Bratislave, Ul. 29. augusta č. 8, o zánik povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 14. februára 2012, č. k. 3S 315/2010-51, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo 14. februára 2012, č. k. 3S 315/2010-51, **m e n í** tak, že rozhodnutie žalovanej číslo 20282/2010-BA zo dňa 8. septembra 2010 ako aj rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Bratislava číslo 7001-0210000154/GC09/10 z 25. marca 2010 **z r u š u j e** a vec jej **v r a c i a** na ďalšie konanie.

Žalovaná **j e p o v i n n á** zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania 322,21 Eur do rúk jeho právneho zástupcu, JUDr. M., do troch dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd rozsudkom zo 14. februára 2010, č. k. 3S 315/2010-51, zamietol žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Sociálnej poisťovne č. 20282/2010-BA z 8. septembra 2010, ktorým žalovaná odvolanie žalobcu zamietla a potvrdila rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Bratislava č. 7001-0210000154-GC09/10 z 25. marca 2010 o tom, že žalobcovi ku dňu 31. decembra 2009 povinné nemocenské a povinné dôchodkové poistenie nezaniká.

Krajský súd konštatoval, že zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zák. č. 461/2003 Z. z.“) spája zánik účasti samostatne zárobkovo činnnej osoby na dôchodkovom zabezpečení ako aj na nemocenskom poistení so zánikom oprávnenia na prevádzkovanie alebo vykonávanie samostatne zárobkovej činnosti samostatne zárobkovo činnou osobou. Zánik oprávnenia žalobcu vykonávať advokátsku činnosť je preto možné spájať iba s právnym úkonom, v dôsledku ktorého dôjde k zániku postavenia advokáta a ktorý sa realizuje podľa § 7 ods. 1 písm. c/ zákona č. 586/2003 Z. z. Pod zánikom oprávnenia na prevádzkovanie alebo vykonávanie samostatne zárobkovej činnosti je potrebné rozumieť definitívny právny zánik takéhoto oprávnenia, nie pozastavenie výkonu advokácie na základe žiadosti, ktorú si podal žalobca. Advokát, ktorý síce nie je oprávnený poskytovať právne služby z dôvodu pozastavenia výkonu advokácie, ale naďalej je držiteľom oprávnenia, ktoré advokátovi nezaniklo, má postavenie samostatne zárobkovo činnnej osoby v zmysle § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z. z. Zánik statusu samostatne zárobkovo činnnej osoby je potrebné podmieňovať jeho vyčiarknutím zo zoznamu vedenom Slovenskou advokátskou komorou, t.j. definitívnym právnym zánikom tohto oprávnenia a nie dočasnou nespôsobilosťou advokáta vykonávať advokáciu v dôsledku pozastavenia výkonu advokácie. Ak advokát nie je vyčiarknutý zo zoznamu advokátov a existuje u advokáta naďalej oprávnenie na vykonávanie advokátskej činnosti, má to za následok, že sa musí považovať na účely tohto zákona aj naďalej za samostatne zárobkovo činnú osobu.

Proti rozsudku krajského súdu včas podal odvolanie žalobca a žiadal, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Namietal, že krajský súd sa vo svojom rozhodnutí nezaoberal námietkou žalobcu, že pozastavením výkonu dochádza k strate postavenia samostatne zárobkovo činnnej osoby, ktorá má oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu podľa ustanovenia § 5 písm. c/ zákona o sociálnom poistení, ale len konštatoval a odcitoval jednotlivé ustanovenia zákona a rozhodnutia žalovanej. Zdôraznil, že nevyhnutnou podmienkou na vznik povinného

nemocenského a dôchodkového poistenia je existencia samostatne zárobkovo činnnej osoby v čase, keď má táto povinnosť vzniknúť. Ak v tom čase samostatne zárobkovo činná osoba de iure neexistuje, nie je splnený nevyhnutný predpoklad na vznik povinného poistenia. Od okamihu pozastavenia výkonu advokácie advokát už nie je oprávnený poskytovať právne služby a teda nemá oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu, preto ho nemožno považovať za samostatne zárobkovo činnú osobu (ďalej len „SZČO“) podľa § 5 písm. c/ zákona č.461/2003 Z. z.

Žalovaná navrhla, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil. Poukazovala na rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 4Sp 1/2003 zo dňa 24. marca 2003, potvrdený rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. Sž-o-KS 34/2003 z 10. júna 2003 a na skutočnosť, že od 01. januára 2004 sa za samostatne zárobkovo činné osoby tiež považujú osoby, ktoré majú oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu. Keďže platná právna úprava prevzala vymedzenie pojmu samostatne zárobkovo činnnej osoby, ako osoby, ktorá má oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu, z právnej úpravy účinnej do 31. decembra 2003, má za to, že v súlade s vyššie uvedeným rozsudkom, pod zánikom oprávnenia na prevádzkovanie samostatnej zárobkovej činnosti, je potrebné rozumieť definitívny právny zánik takéhoto oprávnenia, a nie dočasnú nespôsobilosť advokáta vykonávať advokáciu v dôsledku pozastavenia výkonu advokácie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v rozsahu odvolania v medziach žaloby a v súlade s § 250ja ods. 2 OSP bez pojednávania a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu je potrebné vyhovieť.

Predmetom konania bolo preskúmanie potvrdzujúceho rozhodnutia žalovanej, že povinné nemocenské a povinné dôchodkové poistenie žalobcu ku dňu 31. decembra 2009 nezaniká.

Spornou medzi účastníkmi bola otázka, či žalobca, ktorému bol s účinnosťou od 1. januára 2010 na jeho žiadosť pozastavený výkon advokácie, bol alebo nebol vzhľadom na pozastavenie výkonu činnosti podľa osobitného predpisu, naďalej samostatne zárobkovo činnou osobou v zmysle § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z. z.

Podľa § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z. z. samostatne zárobkovo činná osoba je fyzická osoba, ktorá má oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu.

Pre posúdenie toho, či žalobca bol povinne nemocensky a povinne dôchodkovo poistený v zmysle § 14 ods. 1 písm. b/ a § 15 ods. 1 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z. z., je rozhodujúce, či v rozhodnom období žalobca bol samostatne zárobkovo činnou osobou v zmysle § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z. z..

Oprávnením na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu sa v danom prípade rozumie oprávnenie na výkon advokácie.

Podľa § 1 ods. 1 až 3 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii advokácia pomáha uplatňovať ústavné právo fyzických osôb na obhajobu a chrániť ostatné práva a záujmy fyzických osôb a právnických osôb (ďalej len "klient") v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi, so zákonmi a s inými všeobecne záväznými právnymi predpismi. Výkon advokácie je zastupovanie klientov v konaní pred súdmi, orgánmi verejnej moci a inými právnymi subjektmi, obhajoba v trestnom konaní, poskytovanie právnych rád, spisovanie listín o právnych úkonoch, spracúvanie právnych rozborov, správa majetku klientov a ďalšie formy právneho poradenstva a právnej pomoci, ak sa vykonáva sústavne a za odmenu (ďalej len "právne služby"). Právne služby na území Slovenskej republiky poskytujú advokáti, ako aj ďalšie fyzické osoby a právnické osoby uvedené v ustanoveniach § 30 písm. b/, c/, d/, e/ a i/ za podmienok a spôsobom ustanoveným týmto zákonom.

Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 586/2003 Z. z. advokát je ten, kto je zapísaný do zoznamu advokátov, ktorý vedie Slovenská advokátska komora (ďalej len "komora").

Z administratívneho spisu žalovanej vyplýva, že žalobcovi bol pozastavený výkon advokácie podľa § 8 ods. 1 písm. d/ zákona č. 586/2003 Z. z. od 1. januára 2010.

Podľa § 9 ods. 1 písm. a/ zákona č. 586/2003 Z. z. počas pozastavenia výkonu advokácie advokát nie je oprávnený poskytovať právne služby podľa tohto zákona.

Z citovaného ustanovenia vyplýva, že od okamihu pozastavenia výkonu advokácie advokát napriek tomu, že je naďalej zapísaný v zozname advokátov, už nie je oprávnený poskytovať právne služby, a teda nemá oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu, preto ho nemožno považovať za samostatne zárobkovo činnú osobu podľa § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z. z.

Vzhľadom na uvedené odvolací súd dospel k záveru, že pozastavenie výkonu advokácie žalobcovi dňom 1. januára 2010 malo za následok zánik povinného nemocenského poistenie a povinného dôchodkového poistenia. Odvolací súd poznamenáva, že prípady zmeny formy výkonu činnosti advokáta predstavujú vo vzťahu k prípadom pozastavenia výkonu advokácie celkom odlišnú skutkovú i právnu situáciu, preto právnou argumentáciou použitou v týchto prípadoch nemožno operovať, nakoľko v podmienkach, keď výkon činnosti bol advokátovi pozastavený, neobstojí. Odvolací súd preto rozsudok krajského súdu zmenil, rozhodnutie žalovanej ako aj rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu pre nesúlad so zákonom zrušil a vec vrátil žalovanej na ďalšie konanie podľa § 250ja ods. 3 v spojení s § 250j ods. 2 písm. a/ OSP. V ďalšom konaní je žalovaná viazaná právnym názorom odvolacieho súdu (§ 250ja ods. 4 OSP).

O náhrade trov konania odvolací súd rozhodol v súlade s § 246c ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 a § 250k ods. 1 O.s.p., keďže žalobca bol v konaní úspešný. Žalobcovi v súdnom konaní vznikli trovy právneho zastúpenia a to v konaní pred súdom prvého stupňa za 2 úkony právnej služby v roku 2010 (prevzatie a príprava veci dňa 5. júna 2010 + podanie žaloby dňa 10. októbra 2010) po 120,23 Eur podľa § 11 ods. 4 prvej vety vyhl. č. 655/2004 Z. z. (ďalej len „vyhláška“) + paušálna náhrada 2 x 7,21 Eura podľa § 16 ods. 3 vyhlášky a za 1 úkon právnej služby (návrh z 3. decembra 2010) podľa § 14 ods.3 písm. a/ a ods. 8 vyhl.č.655/2004 Z. z. vo výške jednej polovice základnej sadzby, t. j. 60,12 Eura + paušálna náhrada 7,21 Eura na odklad vykonateľnosti rozhodnutia žalovanej), spolu vo výške 322,21 Eura. V písomnom vyčíslení trov konania zo dňa 15. februára 2012 si žalobca uplatnil náhradu trov konania vo výške 653,97 Eur, keď hodnotu jedného úkonu právnej služby určil nesprávne podľa § 10 ods. 3 vyhlášky sumou 210,78 Eur. Opomenul však ustanovenie § 11 ods. 4 vyhlášky č 655/2004 Z. z. Vzhľadom na uvedené odvolací súd žalobcovi náhradu trov konania prevyšujúcu sumu 322,21 Eur nepriznal.

Poučenie : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 24.apríla 2013

JUDr. Viera Nevedelová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Ing. Dagmar Lojová